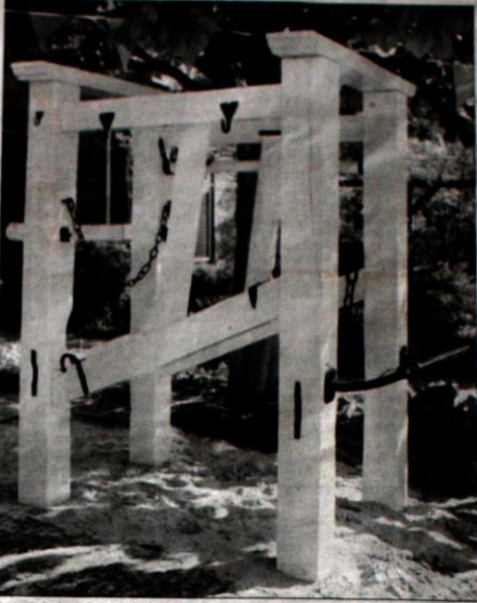

GERESTAUREERDE TRAVALJE IN ERE HERSTELD

Kamperland is pronkstuk rijker

De travalje is vorige week al op zijn plaats gezet en geschilderd.
FOTO JOHN VAN HAVER

KAMPERLAND - Kamperland heeft er vanaf zaterdag een trekpleister bij. Dan 'opent' burgemeester Henny van Kooten de gerestaureerde travalje in de Noordstraat. De gebeurtenis wordt opgeluisterd door verschillende feestelijke activiteiten. Stichting Vrienden van de Travalje, die de restauratie op poten zette, kijkt al uit naar 2 mei. "De herstelde travalje is een visitekaartje", vindt bestuurslid John van Haver, "we kunnen onze stichting ermee op de kaart zetten."

Door Britta Janssen

De stichting is blij dat op deze manier cultureel erfgoed bewaard blijft. De travalje, ook wel hoefstal genoemd, werd vroeger veel gebruikt, maar nu nauwelijks meer. Een hoefsmid beslaat een paard erin en kan er ook de hoeven in vijlen. Het werktuig biedt verlichting voor de smid, omdat hij de zware benen van een paard niet zelf hoeft op te tillen. "Het belastte zijn rug veel minder", stelt Van Haver. "Naast het been, kan ook een hoefijzer veel wegen. De zwaarste wel anderhalve kilo."

Voor de Tweede Wereldoorlog maakten travaljes deel uit van het straatbeeld van de zeeuwse dorpen en steden. Van Haver vertelt dat ze niet overal in Nederland gebruikt werden, alleen op kleigrond. "Omdat die grond zwaarder is dan zandgrond, heb je daar paarden nodig om te ploegen. Tegenwoordig zie je ze niet meer zoveel, omdat een hoefsmid een verrijdbare travalje heeft achter de wagen." En door de komst van tractoren werden de trekpaarden - en dus ook de travaljes - in veel gevallen overbodig. De hoefsmeden moesten naar ander werk uitzien en de travaljes werden een sta in de weg. De meeste zijn daarom afgebroken.

Container

Stichting Vrienden van de Travalje bracht in kaart dat er op dit moment nog 34 travaljes zijn in Zeeland. Over het nu herstelde exemplaar werd de stichting door de eigenaar op de hoogte gebracht. "Hij had een artikel over onze stichting in De Bode gelezen en mailde naar aanleiding daarvan. Daar waren we natuurlijk heel blij mee." Deze man - René Leenpoel uit Kamperland - woont in het huis

waarin zijn oom Willem Leenpoel vroeger een smederij had. "Er stond een ijzeren travalje buiten en een houten binnen. De ijzeren had hij al naar de schroot gebracht, omdat 'ie verroest was, maar de houten had hij nog. Die lag al zo'n vijftienvintig jaar in een container, omdat hij het zonde vond om 'm weg te doen." Zo werd het idee voor de restauratie geboren. "We hebben daarbij veel te danken aan Bram Dierck, een oud ambachtsman die de travalje in het ambachtscentrum in Goes heeft opgeknapt."

Vorige week is de travalje geschilderd en op zijn nieuwe plek gezet. "Hij komt voor d'Ouwe Smidse te staan, omdat daar vroeger, toen het nog een smederij was, ook twee travaljes stonden. Bij d'Ouwe Smidse hadden ze al eens gezegd dat ze belangstelling hadden voor een travalje als wij er één wisten. De travalje blijft eigendom van de stichting en d'Ouwe Smidse zorgt voor het onderhoud. Ze willen in ieder geval één keer per jaar als publiekstrekker een demonstratie organiseren waarbij een hoefsmid een paard beslaat."

Regen

Van Haver benadrukt dat het voor de stichting - vorig jaar juli opgericht - bij deze ene restauratie blijft, simpelweg vanwege de kosten. "Het kostte nu 2500, 3000 euro en dat is veel geld. Zonder sponsors hadden we dat niet kunnen betalen. Maar we blijven wel ruggensteun geven bij andere restauraties. We kennen mensen uit dit wereldje en hebben ook veel informatie verzameld, dus we kunnen bijvoorbeeld verschillende organisaties bij elkaar brengen." Verder blijft de stichting zoeken naar nieuwe info en voorlichting geven, zoals in de vorm van lezingen. "Zo hoorden we onlangs van een smid uit Dreischor dat hij 's ochtends niet zijn bed uit hoefde om te weten te komen of het regende. Als dat namelijk zo was, hoorde hij de paarden al in de straat staan bij de smederij, want de boeren konden de paarden toch alleen gebruiken voor het land als het droog was. Dat zijn van die dingen die je te weten komt en niemand over tien, twintig jaar anders nog weet."

De festiviteiten beginnen zaterdag om 10.30 uur. Meer informatie over de stichting is te vinden op haar website: www.travalje.eu.